

פרשת ויקרא תשפ"ה | שנה ב' 69

הורינו

הורים מן הכו

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י המאורות הגדולים, הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנותכם (א', ב')

ובחפץ חיים על התורה הביא את דברי הפסיקתא: מפני מה נבחרו אלו לקרבן, כדי שלא להטריח על ישראל וכו' א"ר יהודה בר סימון, אמר הקב"ה לישראל, עשר בהמות טהורות מסרתי לך, ג' ברשותך, כגון שור, כשב ועז, ושבע אינן ברשותך, איל צבי, ויחמור, ואקו, ודישון ותאו וזמר² כלום הטרחתי עליך שתהא מחזיר בהרים ובבקעות כדי שתביא קרבן מאלו שאינן ברשותך? והלא לא אמרתי אלא ממה שברשותך ומהגדלים על אבוסך.

וכעין זה, אומר מרן החפץ חיים זי"ע, כמו שאנחנו רואים בקרבנות שהקב"ה אומר שהוא מבקש מאיתנו להביא מה שכבר תחת ידינו, כך רואים במה שדרשו חז"ל על הכתוב באיוב³ **מי הקדימני ואשלם** (הובא בילקוט) "אמר רבי ירמיה בן רבי אלעזר, עתידה בת קול להיות מפוצצת בראש ההרים ואומרת, כל מי שפעל עם אלוקים יבוא ויטול שכרו. ורוח הקודש צווחת, מי הקדימני ואשלם, מי קלס לפני עד שלא נתתי לו נשמה, מי מל את בנו עד שלא נתתי לו בן, מי עשה ציצית עד שלא נתתי לו טלית וכו' מי הפריש תרומה ומעשר עד שלא נתתי לו גורן" וכו', והיינו שהקב"ה נותן

1. פסיקתא דרב כהנא ריש פ"ו ד.דברים י"ד מ"א ג' 4. איוב מ"א, ג'

לעתיד לבוא שכר לכל מי שהיה נאמן לדרך התורה ואפילו שכל מה שעשה, עשה ממה שהקב"ה הקדימו ונתן לו. וכביכול בכלל לא נתן משלו אלא משל הקב"ה, ובכל זאת מקבל שכר.

וכותב מרן החפץ חיים זי"ע: והמוסר השכל היוצא משני המאמרים הללו הוא, כי אל יתהלל הנותן או המנדב כי משלו הוא נותן ומחסר את נפשו, **הקב"ה לא הטריח את האדם להביא ממה שאינו ברשותו, אף לא לנדב משלו טרם שנתן לו הקב"ה**, ועשר תעשר את תבואת זרעך, אמר הקב"ה, ותן לו משלו אמרו חז"ל. עד כן דברי קדשו.

והיינו שלא נותן הקב"ה לאדם חיובים וניסיונות, אילולא שכבר נתן לו את האפשרות לעמוד בהתחייבויות אלו. וכך רואים בקורבנות המגיעים מן הבקר ומן הצאן המצויים תחת ידינו, וכך במעשרות, ציצית, תרומות וכו'

ואותו דבר נאמר במדרש תנחומא, פרשת קדושים ט"ו לגבי אותו הפסוק על כיבוד אב ואם, **אמר הקדוש ברוך הוא, מי הקדימני ואשלם תחת כל השמים לי הוא**.⁴ מי הוא זה ששהקדים כבוד לאבותיו ולא נתתי לו בנים. והיינו שנאמרה כאן הבטחה של הקב"ה - שהמכבד את אביו ואימו, יזכה לבנים שיכבדוהו. והיינו שכאשר מוציאים על כיבוד אב ואם, הן בממון והן בטרחה, הקב"ה משלם כנגד זה והאדם לא מוציא משלו אלא ממה שהקב"ה כבר נתן לו כנגד זה.

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

לבקש טובה בזכות ההורים אחרי פטירתם

הדין הזה של בקשת טובה בזכות הוריו, שייך גם אחרי פטירת הוריו. (וכתבו האחרונים שאפילו שמפשטות סוגיית הגמ' נראה שהדין הזה בחייהם, אבל בעצם זה רק משום שבחיים יותר מצוי, אולם גם לענין צרכי קבורה או לעשות לעילוי נשמתו נחשב "צרכי האב" לסוברים שזה דווקא בצרכי האב, ולסוברים שלא דווקא בצרכי האב, וודאי שיש גם לאחר מותם)

הגמרא¹ מספרת שדוד ביקש מהקב"ה שיראה לו סימן בחייו שמחל לו, "עשה עמי אות לטובה ויראו שונאי ויבושו" אמר לו הקב"ה בחייו איני מודיע, בחיי שלמה בןך אני מודיע. כשבנה שלמה את בית המקדש ביקש להכניס ארון לבית קדשי הקדשים דבקו שערים זה בזה אמר שלמה עשרים וארבעה רננות ולא נענה וכו' כיון שאמר² זכרה לחסדי דוד עבדך, מיד נענה. באותה שעה נהפכו פני כל שונאי דוד כשולי קדירה וידעו כל העם וכל ישראל שמחל לו הקב"ה.

וענין נוסף באותו ענין, מה שכותב הרמב"ם³ שיזכיר בפה

שעושה עבור הוריו, וזו מצווה. "לעולם יכלול בכלל דבריו שהוא חושש בכבוד אביו ושמתירא ממנו". וזוהי מצווה קיומית, ובכל עת שיאמר זאת יש לו שכר.

ומספרים שפעם בעת חירום לא שילמו ראשי הקהל את משכורת רבנותו של הגאון רבי ברוך בער לביבויץ צוק"ל, והיה רעב ללחם. ואמר הגאון רבי ברוך בער לראשי הקהל "אם בגלל עצמי ניחא, אבל הקפדתי היא בגלל אבא שאני דואג לו לאוכל".

וכן אם אדם נאלץ לעזוב את חבריו, ואומר להם שעוזב כי הוא ממחר לעשות רצון אביו. או למשל ילד מגיע לכיתה בזמן וזוכה למחמאה מהמורה שתמיד מגיע בזמן. והילד אומר, לא לי מגיעה המחמאה, אלא אמא שלי שלמדה אותי על חשיבות שמירת הזמנים ואת ההרגל הטוב הזה רכשתי ממנה, הרי מקיים בכך מצוות כיבוד אב ואם בכך שמוסיף כבוד לאימו או לאביו.

1.שבת, ל. ד.דברי הימים ב' ו', מ"ב. הלכות ממרים ו' ד.

מעשה אבות

סיפור מהחיים

העסקן רבי ישראל מאירוביץ העוסק בענייני קרנות של יתומים ואלמנות מספר: במהלך החודש האחרון היינו טרודים בעסקנות מסוימת ממש מהבוקר עד הערב, וכל חלק בעניין זה היה לוקח ימים ארוכים עד שהתקדם, כמעט בבחינת "שתעלה לרקיע".

ערב אחד התחילו העניינים לזוז, והתקדמו במהירות אחד אחרי השני, ממש לא יאומן כי יסופר, וזאת על אף שאחד החברים שלקח חלק מיוחד בעניין זה, כלל לא הגיע למשרד. ואותו חבר היה במהלך התקופה בורג מאוד מרכזי בפעילות, ולמרות היעדרו מן המשרד באותה עת, התקדמו העניינים באופן נפלא.

כאשר חזר אותו חבר, סיפרנו לו על הנפלאות שאירעו כאן, ומאן דהו נענה ואמר: בטח ישבת עכשיו בבית כנסת שקט, עם ספר תהלים, ושפכת לבך לפני בורא כל עולמים, ובכך זכינו לכאלו השפעות טובות וגדולות.

ממש לא! ענה אותו עסקן, אני חוזר כעת מבית הוריי, הם ביקשו ממני טובה מסוימת אשר הייתי דוחה אותה מחמת דחיפות העניין בו אנו עוסקים. ולבסוף החלטתי ש"כיבוד אב ואם" לפני הכל, וניגשתי לעזור להם במה שדרוש, וממילא אין כאן שום פלא, למה זכינו לכאלו הצלחות. כי הרי משנה מפורשת "פירותיהן בעולם הזה".

הגאון רבי ראובן יוסף גרשונוביץ זצוק"ל סיפר שהגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל היה בידידות גדולה עם אביו, הרב של ז'אבינקה בבלארוס. וכאשר היה הגאון רבי ברוך בער מבקרו בביתו, היה נזהר שלא להזכיר את שם בנו של הרב, שמואל דוד הי"ד, משום ששם אביו היה שמואל דוד ולא רצה כלל להוציא שם זה מתוך זהירות מופלגת בכבוד אביו. (ואולי נקט להלכה, שכאשר יש צירוף לא שגרתי של שתי שמות, הצירוף נחשב לשם פלאי ולפי ההלכה אסור להזכיר גם במתכוון לשם חברו)

ועוד סיפר על הגאון רבי ברוך בער, שהיה אוחד פעמים רבות סיגריות כבויות בפיו, ונהנה מטעם הטבק מבלי שהצית את האש בסיגריה. הסיבה לכך הייתה, שאביו היה רגיל לעשן והאיץ בו גם לעשן. (באותה תקופה לא ידעו את חומרת הסכנה בעישון) ואילו רבו מרן הגאון רבי חיים הלוי סולובייצ'יק העיר לו פעם שאין ראוי לעשן, וכפשרה היה נהנה מהסיגריה הנאה מועטת בלבד של שאיפה בלי עישון, וכך נתקיימו דברי שניהם.

תלמיד הישיבה הרה"ג רבי מנשה וינקלר זצ"ל שהגיע לישיבה מקופנהגן שבדנמרק, מצא שם סיגריות מנטה שניתן לשאוף טעמן בלי להדליק. וכשהיה נוסע לביתו, היה מביאם לרבי ברוך בער, והדבר גרם לו שמחה שיכול לקיים ביתר שאת רצון אביו.

כאשר הוציא הגאון רבי ברוך בער לאור את ספרו הגדול, הקדיש אותו לכבוד אביו ואף קראו בשם "ברכת שמואל", על שמו. בדעתו היה גם להוציא ספר על פרשיות התורה לעילוי נשמת אמו, וכן ספר הערות על כל הש"ס. אולם כשנפטר הגאון רבי ברוך בער, חיפשו ולא מצאו את כתביו על התורה ועל הש"ס ועל כן נדפסו עד ימינו רק הספר שכתב על שם אביו "ברכת שמואל".

פעם כובד הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל זצוק"ל ראש ישיבת מיר, ב'ברכות' בברית מילה, כאשר שם הבן היה 'נתן צבי' כשם אביו. רבי אליעזר יהודה שלא רצה להזכיר את שם אביו, קרא לתינוק הרך הנימול "ר' נתן צבי" (הגאון רבי אביגדור נבנצאל שליט"א, בספר אהל יעקב)

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com

או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת פקודי

בצוואת מרן הגרש"ז אורבך כתב שיעשו את מצבתו פשוטה, ובשום אופן לא גבוהה ומהודרת משל אביו.

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ארגון הורינו שלום. רצינו להתייעץ לגבי היחס להורים, ולנסות להבין כיצד עלינו לנהוג. אני ובעלי זכינו להתקרב ולהתחיל בשמירת חיי תורה ומצוות בשנות העשרים, שנינו מגיעים ממשפחות מסורתיות המעריכות חיי תורה אולם לא חיות באורח חיים חרדי. ב"ה זכינו והקמנו משפחה טובה ושמורה, ויש כמובן כללים מסוימים בבית שאכפת לנו מהם מאוד, הם חשובים בחינוך הילדים ובכלל באופי של הבית. ולכן, כאשר אחד ההורים שלנו מגיע לביקור, והיחס שלהם באמת מכבד ומעריך ומשתדל, אין לי שום טענות עליהם חלילה, הם יכולים בטבעיות להוציא ולחלק לילדים ממתק שבעיניהם כשר, ובעינינו הוא לא בכשרות מהודרת שנכנסת לביתנו. אם נסרב, זה פוגע בהם. הרי הם מבחינתם חיפשו משהו כשר לתת לנכדים, למה אנחנו דוחים את המחווה? אני לא מדברת על ימי פסח שאז בכלל, אצלנו משתדלים שלא לאכול בכלל מחוץ לבית, אבל אם אחרים יכולים לאכול אצל הוריהם, אצלנו זה מאוד בעייתי. גם אם מקפידים על מטבח כשר כל השנה עבורנו, החומרות הנוספות בפסח זרות להם. ומצד שני אנחנו ממש לא רוצים לפגוע בהורינו היקרים ולא להגיע או להזמין אותם בימי פסח. ניסינו לדבר איתם בכבוד מספר פעמים, אבל נדמה שזה לא הועיל, ואנחנו מוצאים עצמנו שוב ושוב במתח סביב זה. אתמול למשל אמא שלי הגיעה, הביאה ממתקים לילדים, והיה כל כך נעים ושמח, ואז היא מוציאה ורואים שזה לא חלב ישראל והיה אי נעימות... נשמח לעצה, איך לשמור על ילדינו ועל ביתנו שמור ומוגן, ויחד עם זה לא לפגוע חלילה בהורינו, מה עושים!?

שאתם תקנו עבורם והם יחלקו. מדברייך ניכר שהם אכפתיים וזה נעשה בתום לב. אז תזכורת בדרך כבוד יכולה להועיל, אבל לא ליד הנכדים בצורה שיכולה לגרום להם מבוכה וזה אסור. החלק השני הוא מול הילדים. ניתן לפתור את הבעיה בצורה של הכנה מוקדמת עם הילדים. להסביר להם שחשוב לכם שלא יקחו ללא מחשבה, כי זה לא מתאים לבית שלנו. ואפילו להבטיח איזה שהוא פרס קטן או ממתק דומה למי שייקח בנימוס ובלי לפגוע בכבודם, אבל בלי לעשות מזה עניין. לפעמים, עם הכנה קטנה ופרס סמלי, אפשר לעקוף את הבעיה. חיזקו ואימצו, ובזכות כיבוד הורים תראו רק נחת יהודית מכל ילדיכם.

! השאלה הזאת בעצם נחלקת לשני חלקים. בחלק של כיבוד הורים, ראינו הנהגות אצל כל גדולי ישראל מהחזון איש, הגרש"ז אוירבך ועוד רבים, שנקטו בגישה שחייבים לוותר על מה שנחשב הידור הלכתי ולא מעצם ההלכה, כדי לכבד הורים שזו מצווה דאורייתא. כך הורה החזון איש לנער לגבי ברכת המזון ליד אימו שהייתה גלוית ראש, כך הורה הגרש"ז אוירבך לילדים לגבי טלטול בשבת כדי לעזור לאבא ועוד הוראות רבות על זו הדרך. זה לא סותר לכך שאפשר להזכיר בדרך כבוד להורים לפני שהם מגיעים, שתשמחו אם תגידו להם מראש מה יחלקו לילדים, או

תורת אמן

עיון והתבוננות

כיבוד הורים - התנאי להעברת השושלת היהודית מיציאת מצרים ועד היום!

הבנים פורקי עול, ואינם מקבלים מרות מהוריהם, הרי ודאי שימרדו ויבעטו אף במלכם. כן הדבר בסיפור יציאת מצרים - ככל שהבנים מכבדים ומוקירים את אבותיהם, כך העברת האמונה ביציאת מצרים משתמרת מדור לדור ואף חזקה יותר. אך אם חלילה היו הבנים בועטים באבותיהם, לא יתכן שהתורה והאמונה היו עוברות מדור לדור באופן כה חזק. וכך כותב רבנו יצחק אברבנאל (פרשת יתרו): "יסוד מצוה זו הוא כדי שתהיה קבלת ההורים חשובה בעיני האדם, ויאמין בה ויסמוך עליה... ולהיות כח הדיבור הזה להאמין בקבלת הראשונים [אבותינו] שהוא עיקר כולל בתורה, ולא תצויר מציאותו בלתי [מבלי מצוה זו], לכן היה הדיבור הזה מכלל הדיבורים האלוקיים [שבין אדם למקום] אשר בלוח הראשון, ולא היה מהדברות האנושיות [שבין אדם לחברו] שהיו בלוח השני".

רבי יוסף אלבו בספר העיקרים (מאמר שלישי פרק כו) מדמה זאת למדינה שמשלו עליה רודנים אכזריים, כל אזרחיה היו עבדים כנועים ומושפלים. והנה הגיע אליה מלך טוב וחזק, אשר הכניע את השלטון הקיים, ובכך שחרר את האזרחים מעבדותם, ולא עוד אלא שפיתח ושכלל את המדינה, הקים בה מוסדות לימוד, מפעלים, בתי חולים וכו', ובכך הביא רווחה עצומה לאזרחי המדינה. המלך חזר לארצו, אך המדינה נשארה תחת חסותו. שנים חלפו, אזרחי המדינה נשארו תמיד נאמנים אל המלך בזכרם את הטובה הרבה שגמל עמם. ואולם - דור הולך ודור בא. בנים חדשים נולדו וגדלו. האם ידע אף הדור החדש להעריך את המלך? האם ישמרו לו אמונים? כאן הדבר תלוי במידת התבטלותם כלפי ההורים. אם אכן יהיו הבנים מקבלים מרות מהוריהם ושומעים למוסרם, או אז ישמרו אף הם אמונים למלכם! אך אם יהיו

הדרך לבעלי תשובה להחזיק במצוות כיבוד אב ואם ולעמוד בניסיונות

מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - נמסר ע"י מכון 'הבינני'

בהשגחת ה' כדי להעלותו למדרגות גבוהות, ממילא יראה אור גדול.

אמנם כן, קל לדבר, אבל מי שנמצא במצב כזה, חייב קשים לו מנשוא, ולא אחת יקשה לו מה זה שאמרו חז"ל: "אין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו" והלא אני מרגיש שהוא בא בטרוניה עמי, שהרי אני עושה ככל אשר לאל ידי כדי לכבד את הוריי ואעפ"כ הם כועסים, וכי מלאך אני?!

אכן אל לו לאדם זה להיבהל מזה שהוא מרגיש שהקב"ה בא אליו בטרוניה, שהרי כמה וכמה מרגישים זאת גם בעמדם בפני ניסיונות אחרים, וכגון בפני ניסיון של שמירת עיניים. אך עלינו לחפש את התשובה האמיתית לכך, כי אם יתהלך האדם בקושייה זו ולא יהיה לו באמתחתו תירוץ הגון, יגיע למסקנות מעוותות ויורה היתר לעצמו במקום שצריך להחמיר.

אמר לי בעל תשובה שחכם אחד הסביר לו, שהסיבה שאביו מתנגד לו, היא מפני שהוא חושש שמאחר שהוא מחנך את בניו לשמירת התורה, יסתכלו עליו נכדיו כעל רשע. "אתה צריך למצוא את הדרך לכבד אותו ולהראות לו שהוא מכובד בעיניכם. שמע לעצתי, ותתלה תמונת אבין בביתך כפי שאתה תולה תמונות גדולי ישראל"

יש לו אפוא למי שנמצא במצב כזה, לכבד את הוריו ככל האפשר, וכשיאמרו לו לעשות דבר כנגד רצון שמים, לא יציית להם, אבל אם אפשר יעשה את מה שיעשה בצנעא, ואם לאו - עכ"פ יתנצל בפניהם ויסביר להם מדוע הוא עושה את מה שעושה, וימשיך לאהוב אותם ולכבדם מתוך הכרה שהם טובים במהותם, אלא שלא זכו למה שזכה הוא, וגם כי יקבל מהם מנה, יקבל אותה באהבה ויזכור שהכל מאת ה' לטובתו ולהנאתו.

עוד יש מי שזכה ונתקרב לתשובה, כאשר במסירות נפש של ממש בנה בית חדש על אדני התורה והקדושה, והנה התעורר עליו רוגזם של הוריו אשר כועסים עליו. מה יעשה וככל שהוא מתקרב יותר לבוראו, כך הוא מרגיש מצד שני שנעשה עוד יותר לא בסדר, באשר הוא מעלה את חמת הוריו, והוריו דואגים לומר לו: דע לך שאתה מצער אותנו ומעלה לנו את לחץ הדם, ואם תשמע שאירע לנו התקפת לב, תדע שזה בגללך...יש לו אפוא לבן ייסורי נפש קשים ביותר בראותו מה הוא מעולל להוריו בדרך חייו.

מה הקב"ה רוצה מצדיק תמים זה. הוא עצמו שואל: וכי זה שכרו של מי שמסר את נפשו להתקרב אל בוראו ולקבל על עצמו לשמור מצוותיו?! וכי כך נגזר עלי שארגיש כל ימי חיי רשע כלפי הוריי?!

והנה מה שמוסיף הרבה לקושי של העומד במצב מעין זה, הוא הניסיון שמתעורר לו אז בהשגחה פרטית. כי הנה אם עובר על האדם איזה קושי, כגון אם שעתו דחוקה לו ואין לו כדי לכסות את חשבונו בבנק, צריך הוא לחזק את לבו ולשנן לעצמו שהכל בהשגחה פרטית ושברצון ה' הוא לטובתו.

ואם נגרם לו הצער על-ידי בעל בחירה, אזי יגדל ניסיונו, כי בראותו שפלוגי בחר ברע, יראה לו הדבר כמקרה בעלמא ויקשה לו

להאמין שכך נגזר עליו מן השמים, ושאם לא היה פלוני בוחר לצער אותו, היה מגיע לו הצער על ידי אחר. אבל כאן נגרם לו הצער על ידי הוריו, שכביכול רוצים רק בטובתו, ואם כן הניסיון קשה שבעתיים.

אכן גם במקרה שלנו, הגם שאדם זה מרגיש שהוא שרוי בחושך ואפילה, אין זה אלא מחמת רגשותיו הקשים האופפים אותו, אבל למען האמת אין המצב חשוך כלל, ואם ישכיל להבין שהכל

**אמר לי בעל תשובה
שחכם אחד הסביר
לו, שהסיבה שאביו
מתנגד לו, היא מפני
שהוא חושש שמאחר
שהוא מחנך את בניו
לשמירת התורה,
יסתכלו עליו נכדיו
כעל רשע.**

ההצלחה וס"ד
דוד בן אנט

לזיווג
שרגא פייבל בן יונינה

לזרע של קיימא
בעילום שם

לרפואה שלמה
ברכה ביילא בת מרים

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

הורינו
הורים מן הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריים או יקיריכם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו "צורפו אותי" לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים
בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com | או בפקס: 077-6021640 | [Zelle: dedications@horeinu.org](mailto:dedications@horeinu.org)